

POSTANOWIENIE

Dnia 24 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie ze skargi R. M.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia
wydanego w sprawie z powództwa R. M.
przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Rejonowemu w O.
o zapłatę,
zakończoną postanowieniem Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 25 sierpnia 2016 r., sygn. akt I ACz (...),
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 24 czerwca 2020 r.,
zażalenia R. M.
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 27 marca 2018 r., sygn. akt I WSC (...),

**1. oddala zażalenie oraz wniosek o przyznanie kosztów
pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu
zażaleniowym;**

**2. nie obciąża powódki kosztami postępowania
zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 27 marca 2018 r. odrzucił skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 25 sierpnia 2016 r., sygn. akt I Acz (...), wniesioną przez R. M., z uwagi sporządzenie i podpisanie jej - z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c. - osobiście przez skarżącą.

W zażaleniu na to postanowienie skarżąca wniosła o jego uchylenie, zarzucając Sądowi Apelacyjnemu naruszenie art. 5 k.p.c., art. 379 pkt 5 k.p.c., art. 45 § 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 87¹ § 1 k.p.c., w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych; dotyczy ono również czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed sądem niższej instancji. Ustanowiony w powołanym przepisie przymus adwokacko - radcowski dotyczy każdego postępowania przed Sądem Najwyższym; wyłącza on zdolność strony do podejmowania czynności procesowych osobiście. Oznacza to, że czynności samej strony lub pełnomocnika niebędącego adwokatem lub radcą prawnym albo rzecznikiem patentowym są bezskuteczne. Przymus adwokacko - radcowski w postępowaniu przed Sądem Najwyższym ma na celu zapewnienie złożenia środka odwoławczego, który odpowiada ustawowym wymaganiom i jest wynikiem dochowania staranności, jakiej można wymagać od profesjonalisty (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2019 r., sygn. akt V CZ 15/19, nie publ.).

Środek odwoławczy wniesiony z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c. należy kwalifikować jako niedopuszczalny a uchybienie leżące u podstaw tej oceny ma charakter nieusuwalny. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia dotknięta takim brakiem podlega zatem odrzuceniu

bez wzywania skarżącej do jego uzupełnienia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2018 r., sygn. akt V CZ 16/18; z dnia z dnia 16 stycznia 2009 r., sygn. akt V CZ 87/08, z dnia 8 października 2014 r., sygn. akt II CZ 53/14, z dnia 10 marca 2016 r., sygn. akt III CZ 7/16, z dnia 17 kwietnia 2019 r., sygn. akt sygn. akt V CZ 15/19 - nie publ.).

Skarżąca - co przyznane zostało w zażaleniu - miała wiedzę o przymusie adwokacko-radcowskim w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, jednak nie skorzystała w sposób prawidłowy z przysługującego jej prawa do wniesienia skargi. W tych okolicznościach zarzuty podniesione w zażaleniu nie mogły być uznane za zasadne.

Należy podkreślić, że stwierdzony brak skargi polegający na złożeniu przez stronę pozbawioną zdolności postulacyjnej, nie mógł zostać usunięty przez ustanowienie dla niej pełnomocnika z urzędu. Wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu pozostaje bez znaczenia dla oceny prawidłowości postanowienia o odrzuceniu zażalenia, wniesionego przez podmiot pozbawiony zdolności postulacyjnej. Uzupełnienie, czy też "poparcie" przez profesjonalnego pełnomocnika środka odwoławczego, wniesionego przez stronę osobiście, nie spełnia ustawowego wymagania zachowania przymusu, o którym mowa w art. 87¹ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2014 r., sygn. akt II CZ 84/13, nie publ., z dnia 11 marca 2008 r., sygn. akt II CZ 2/08, nie publ., z dnia 11 maja 2010 r., sygn. akt II PZ 11/10, nie publ., z dnia 17 kwietnia 2019 r., sygn. akt V CZ 15/19 - nie publ.).

Wobec powyższego zażalenie podlegało oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. jako oczywiście bezzasadne.

Taka ocena zażalenia nie mogła pozostać bez wpływu na rozstrzygnięcie wniosku pełnomocnika skarżącej o przyznanie kosztów postępowania zażaleniowego. W orzecnictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że radca prawny (adwokat), decydując się na wniesienie środka prawnego oczywiście bezzasadnego, nie może skutecznie domagać się przyznania od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Nie jest bowiem udzieleniem "pomocy prawnej" sporządzenie zażalenia, które jako

oczywiście bezzasadne, podlegało oddaleniu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 20 września 2007 r., sygn. akt II CZ 69/07, OSNC 2008, Nr 3, poz. 41; z dnia 26 października 2016 r., sygn. akt II CNP 15/16, nie publ. oraz z dnia 14 marca 2017 r., sygn. akt II CZ 164/16, nie publ.).

Z tych względów orzeczono, jak w sentencji.

jw